

v trvaní 18 rokov so zaradením do výkonu trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia a po vykonaní polovice svojho trestu bol 12. apríla 2021 preradený do výkonu trestu so stredným stupňa stráženia. [REDAKOVANÉ], 17. októbra 2023 požiadalo o podmienené prepustenie sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody s poukazom na § 4 Trestného poriadku a poskytlo za sťažovateľa záruku za ďalšie jeho správanie po jeho prepustení. Sťažovateľovi bolo 23. októbra 2023 oznámené, že o žiadosti bude rozhodovať okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4PP/51/2023. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ ďalej uvádza, že mu okresný súd 8. decembra 2023 oznámil, že do napadnutého konania príberá znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých (§ 142 ods. 1 Trestného poriadku), ktorému uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok v troch vyhotoveniach v lehote do 30 dní. Okresný súd mu tiež oznámil, že vzhľadom na potreby vykonania znaleckého dokazovania nebude možné o jeho žiadosti rozhodnúť podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku, teda v lehote 60 dní. Sťažovateľ upriamuje pozornosť ústavného súdu na skutočnosť, že po návšteve ustanoveného znalca je okresný súd v jeho veci stále nečinný, a to 10 mesiacov od podania žiadosti o podmienené prepustenie, a 6 mesiacov od vykonania znaleckého vyšetrenia. [REDAKOVANÉ] sťažovateľa 14. augusta 2024 informovalo, že podľa listu okresného súdu zo 7. augusta 2024 nie je v napadnutom konaní určený termín verejného zasadnutia, keďže súdny spis sa nachádza stále u súdneho znalca pre účely vypracovania znaleckého posudku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení ním označených základných práv (bod 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia) nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní, ktorú považuje za neakceptovateľnú. Zdôrazňuje, že okresný súd svojím zdĺhavým postupom pri rozhodovaní o podmienenom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody nezákonne obmedzuje jeho osobnú slobodu, a bráni mu tak zaradiť sa do pracovného života.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

5. Ústavný súd k namietanému porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v krátkosti uvádza, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa na prípad sťažovateľa *ratione materiae* neaplikuje, keďže v konaní o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa nerozhoduje o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach alebo záväzkoch“ sťažovateľa

v zmysle čl. 6 dohovoru (pozri rozhodnutie o neprijateľnosti vo veci H. A. proti Rakúsku zo 7. 5. 1990, sťažnosť č. 16266/90). Keďže konanie o návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je konaním súdnym v štádiu vykonávacieho konania, ochranu pred jeho neprimeranou dĺžkou poskytuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

6. Vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval ústavný súd za vhodné požiadať okresný súd k vyjadreniu sa k jej obsahu (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde). Okresný súd vo vyjadrení sp. zn. 1SprV/814/2024 zo 6. septembra 2024, súčasťou ktorého je aj chronologický prehľad procesných úkonov uskutočnených v napadnutom konaní, konštatoval, že vec bola pôvodne pridelená a vedená v senáte sudcu [REDAKOVANÉ], ktorý však toho času dočasne vykonáva stáž na Krajskom súde v Trnave, a z tohto dôvodu 1. júla 2024 zaradená do senátu sudcu [REDAKOVANÉ]. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že po doručení návrhu na podmienené prepustenie sťažovateľa (18. októbra 2023) a návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania k osobe odsúdeného (27. októbra 2023) okresný súd uznesením z 8. decembra 2023, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. januára 2024, rozhodol o ustanovení súdneho znalca [REDAKOVANÉ] pre účely vypracovania znaleckého posudku k osobe odsúdeného sťažovateľa. Okresný súd zároveň sťažovateľovi oznámil, že vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania a vyhotovenia znaleckého posudku nebude možné dodržať lehotu 60 dní na rozhodnutie vo veci v zmysle § 415 ods. 4 Trestného poriadku s tým, že súd bude rozhodovať bezodkladne po vykonaní vyžadovaného dokazovania. Súdny znalec 25. februára 2024 avizoval okresnému súdu potrebu doplnenia spisu o správu o správaní odsúdeného vo výkone trestu, rozsudok spolu s odôvodnením a znalecký posudok z pôvodného konania, na čo bol 5. marca 2024 požiadaný Špecializovaný trestný súd o zapožičanie spisu sp. zn. PK-2T/39/2011 (trestná vec sťažovateľa). Súdny spis bol zaslaný okresnému súdu 7. marca 2024 a súdnemu znalcovi bol predložený 11. marca 2024. Znalecký posudok k osobe odsúdeného č. 1/2024 bol okresnému súdu doručený 16. augusta 2024, 21. augusta 2024 určil okresný súd termín verejného zasadnutia na 24. september 2024, predmetom ktorého bude rozhodovanie o návrhu navrhovateľa na podmienené prepustenie.

6.1. Okresný súd uviedol, že v doterajšom postupe zákonných sudcov nezistil žiadne subjektívne ani objektívne prietahy v konaní, súd vo veci konal a koná riadne, vykonáva úkony s vynaložením úsilia vec rozhodnúť – skoršiemu rozhodnutiu bránila potreba nariadiť znalecké dokazovanie a vypracovať znalecký posudok, keď v rámci tohto procesu bolo potrebné zabezpečiť tiež spis iného súdu. V období, počas ktorého súd podľa sťažovateľa „nekonal“, bol spis zaslaný znalcovi pre účely vypracovania znaleckého posudku k osobe sťažovateľa, ktorý vykonáva trest odňatia slobody okrem iného aj za obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy; vykonanie znaleckého dokazovania napokon navrhol aj samotný navrhovateľ, ktorý podal návrh na podmienené prepustenie sťažovateľa. Poukázal na skutočnosť, že aktuálne je vo veci nariadený termín verejného zasadnutia na 24. september 2024, pričom tento bol nariadený ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (nariadenie termínu verejného zasadnutia 21. augusta 2024, doručenie ústavnej sťažnosti 22. augusta 2024). Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že ak by okresný súd postupoval zákonne, mohol byť už prepustený na slobodu a zaradiť sa do pracovného života, a že v jeho prípade ide o nezákonné obmedzovanie jeho osoby a osobnej slobody, ide len o subjektívne posúdenie zo strany sťažovateľa, ktoré nezohľadňuje skutočnosť, že vo veci samej dosiaľ rozhodnuté nebolo, pričom proti rozhodnutiu vo veci samej je tiež prípustný opravný

prostriedok. Okresný súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú a navrhol, aby túto ústavný súd na ďalšie konanie neprijal.

III.2. Posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti:

7. Podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje zákon o ústavnom súde v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

8. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákôľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadenom súde, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojim stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

9. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 264/2022, II. ÚS 513/2022, II. ÚS 243/2023, IV. ÚS 148/2024). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákona o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1 a § 116 ods. 1 písm. b)].

10. Z ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ podal sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 PP/51/2023 podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, t. j. nevyužil účinný právny prostriedok ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

11. Nad rámec veci ústavný súd uvádza, že okresný súd postupoval v napadnutom konaní absolútne plynule (k tomu bližšie bod 5 odôvodnenia tohto rozhodnutia) a jednotlivé procesné úkony realizoval takmer bezodkladne. Poriadkovú lehotu na rozhodovanie o návrhu na podmienené prepustenie odsúdeného podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku nebolo možné dodržať s ohľadom na potrebu znaleckého dokazovania, ktoré so sebou objektívne vnáša do konania zvýšenú časovú náročnosť a ovplyvňuje tak dĺžku rozhodovania súdu (o čom bol sťažovateľ konajúcim súdom

upovedomený). V čase rozhodovania ústavného súdu o predloženej ústavnej sťažnosti bolo vo veci sťažovateľa okresným súdom rozhodnuté na verejnom zasadnutí 24. septembra 2024 tak, že sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody podmienčne prepustil. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť prokurátor, o ktorej bude konať a rozhodovať odvolací súd.

12. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

III.3. K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

13. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd konštatuje, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods.1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a ak zároveň nejde o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

14. Ústavný súd po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti v jej podstatnom základe konštatuje (aj bez potreby bližšieho skúmania majetkových pomerov sťažovateľa, ktoré ani nepreukazoval), že nebola splnená druhá podmienka na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže v konkrétnom prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku, ako to vyplýva z tohto rozhodnutia (výrok 1 tohto rozhodnutia), a ani ustanovenie právneho zástupcu by na prijatých záveroch ústavného súdu nič nezmenilo. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel (výrok 2 tohto rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu